

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Кафедра економіки та фінансів

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи

з дисципліни

«АНАЛІЗ СВІТОВИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ»

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-
професійною програмою «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління
та адміністрування» спеціальності 076
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»**

Тернопіль, 2022

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Аналіз світових товарних ринків» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Укладач: О.Д. Дячун. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 29 с.

Укладач: Дячун Ольга Дмитрівна, доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, кандидат економічних наук, доцент

Рецензенти: Артеменко Людмила Борисівна, доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, кандидат економічних наук, доцент

Тимошик Наталія Степанівна, доцент кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя, кандидат економічних наук, доцент

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя

Протокол № ____ від _____ р.

Схвалено на засіданні науково-методичної комісії факультету економіки та менеджменту

Протокол № ____ від _____ р.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тема 1. Світовий товарний ринок: теоретичні основи	6
Тема 2. Кон'юнктура та ціноутворення на світових товарних ринках	8
Тема 3. Аналіз світового ринку машин та обладнання	10
Тема 4. Аналіз світового ринку паливно-енергетичних ресурсів.....	12
Тема 5. Аналіз ринку сировинних товарів	14
Тема 6. Аналіз ринку продовольчих товарів	16
Тема 7. Аналіз ринку непродовольчих товарів	18
Тема 8. Аналіз ринку послуг	20
Термінологічний словник.....	23
Орієнтовні питання на екзамен.....	26
Методи контролю.....	27
Критерії оцінювання результатів навчання студентів.....	27
Перелік рекомендованої літератури.....	28

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Аналіз світових товарних ринків» висвітлює питання щодо сутності, характерних рис, товарної структури та сучасної інфраструктури світового ринку, дозволяє набуті практичні навички оцінювання ситуації на окремих товарних ринках. Вивчення навчальної дисципліни збагачує уявлення про характер процесів, що відбуваються на світових товарних ринках, дає можливість пізнати їх як суперечливу єдність національних та міжнародних проявів суспільного життя, поглиблює знання про проблеми розробки кон'юнктурних прогнозів поведінки споживачів на окремих товарних ринках. Важливою складовою світових ринків є діяльність торговельних посередників, що створюють відповідні вузлові структури в цій системі.

Метою самостійної роботи з дисципліни «Аналіз світових товарних ринків» є індивідуальне опрацювання відповідних тем. Самостійна робота здійснюється з метою відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу, визначеного для самостійних занять; підготовки до майбутніх занять та контрольних заходів; формування у студентів культури розумової праці, самостійності та ініціативи у пошуку та набутті знань. Основне завдання самостійної роботи студентів – повне оволодіння проблемами, які вивчає курс.

Зміст самостійної роботи студента визначається робочою програмою навчальної дисципліни, відповідним методичним матеріалом, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студентів включає:

- ✓ підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних);
- ✓ виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- ✓ роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з робочою навчальною програмою дисципліни винесені на самостійне опрацювання студентів;
- ✓ підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до модульних і комплексних контрольних робіт.

Індивідуалізація самостійної роботи сприяє самореалізації студента, розкриваючи в нього такі грані особистості, які допомагають професійному розвитку.

Можливість ведення обліку та оцінювання виконаних завдань і їхньої якості, що потребує стандартизації вимог до вмінь майбутніх спеціалістів та розроблення комплексу професійноорієнтованих завдань. Для цього ми пропонуємо такі типи завдань, які передбачають отримання матеріалізованого результату. Під час їхнього виконання формуються також особистісні риси студента. Підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами в процесі здійснення самостійної роботи, що є фактором ефективності навчального середовища.

Отже, самостійна робота студентів потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування (обсяг завдань, типи завдань, методичні рекомендації щодо їхнього виконання, перевірка та оцінювання виконаних робіт), що сприяє підвищенню якості навчального процесу.

Метою дисципліни «Аналіз світових товарних ринків» є формування у студентів системи сучасних теоретичних і практичних знань щодо особливостей розвитку сучасних світових товарних ринків відповідно до процесів інтернаціоналізації та глобалізації господарського життя та підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців.

Завдання навчальної дисципліни.

За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН 21. Застосовувати знання й уміння для дослідження регіональних і локальних ринків послуг та формування системи послуг суб'єктами торговельного підприємництва.

Вивчення дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальних (фахових):

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 12. Здатність аналізувати, оптимізовувати та реалізовувати комплекс комерційних, технологічних і логістичних процесів діяльності суб'єктів підприємництва у сфері товарного обігу, в тому числі - електронної комерції.

ТЕМА 1.

СВІТОВИЙ ТОВАРНІЙ РИНОК: ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ

Зміст теоретичної частини заняття:

1. 1. Сутність і структура світового товарного ринку.
1. 2. Особливі види ринків.
1. 3. Аналіз шляхів розвитку та умов виникнення світових товарних ринків.
1. 4. Класифікація світових товарних ринків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Етапи формування світового ринку
2. Класифікації країн у «Світовому економічному огляді ООН»
3. Світове господарство як сукупність національних господарств.
4. Світове господарство і світовий ринок.
5. Особливості розвитку світового ринку товарів і послуг відповідно до основних подій світових процесів.

Теми рефератів

1. Світовий ринок як економічна категорія.
2. Світовий ринок: сутнісна характеристика та особливості розвитку.
3. Вихід на світовий ринок як один з напрямків процесу формування елементів глобальної економіки.
4. Особливості розвитку і вплив економіки США, Західної Європи і Японії на світове економічне зростання.
5. Аналіз проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і захисту національного ринку.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення загального поняття ринку.
2. За якими ознаками класифікують ринкові структури?
3. Назвіть основні передумови та напрямки формування світового ринку.
4. Розкрийте сутність світового ринку як економічної категорії.
5. Назвіть основні різновиди ринків.
6. Вкажіть характерні риси та відмінні особливості світового ринку.
7. Розкрийте особливості світового ринку, які визначають сучасні тенденції його функціонування.
8. Охарактеризуйте структуру світового товарного ринку.
9. Надайте характеристику діяльності групи країн з розвинутою ринковою економікою.
10. Назвіть критерії які відносять країни до групи НІК.
11. Визначте особливості діяльності країн з перехідною економікою.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Порівняльна характеристика підходів до розуміння сутності міжнародної торгівлі як необхідної передумови становлення світового ринку. Дослідження специфіки започаткування підприємництва у зарубіжних країнах світу.
2. Основні періоди сучасного розвитку торгівлі та ринку товарів і послуг.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Форма господарської взаємодії, за якої усе, призначене для продажу, збувається самим виробником всередині країни – це:
 - а) національний ринок;
 - б) внутрішній ринок;
 - в) світовий ринок.

2. Внутрішній ринок, частина якого орієнтується на іноземних покупців, це:
- а) світовий ринок;
 - б) національний ринок;
 - в) фінансовий ринок;
 - г) місцевий ринок.
3. Серед форм міжнародних економічних відносин основною і центральною ланкою світо господарських зв'язків є:
- а) міжнародна міграція робочої сили;
 - б) міжнародний рух капіталу; в) міжнародна торгівля;
 - г) валютно-кредитні відносини.
4. Визначте послідовність еволюції форм ринку:
- а) міжнародний ринок;
 - б) місцевий ринок;
 - в) внутрішній ринок;
 - г) регіональний ринок;
 - д) світовий ринок;
 - е) національний ринок.
5. Світовий ринок – це:
- а) динамічна система, яка поєднує у єдиний господарський механізм різнонаціональних продавців та покупців, виробників і споживачів товарів за допомогою цінових та споживчих критеріїв обміну з використанням нормативно-правової та інституційної інфраструктури міжнародних економічних відносин;
 - б) цілісна система господарських зв'язків між національними економіками різних країн, належних до них, або утворених ними суб'єктами господарського життя, а також міжнародними організаціями, яка має характерні лише для себе взаємозв'язки, закономірності та реалізує ті специфічні інтереси, які пов'язані з використанням переваг міжнародного співробітництва, поділу праці та чинникового розміщення;
 - в) динамічна система взаємопов'язаних національних економік та відносин між належними до них суб'єктами економічного життя, яка діє на принципах міжнародного поділу праці та охоплює усі стадії циклу економічного відтворення.
6. Основою для виникнення світового ринку стали:
- а) міжнародна спеціалізація;
 - б) міжнародний поділ праці;
 - в) міжнародне кооперування виробництва;
 - г) інтернаціоналізація виробництва.
7. Характерними рисами світового ринку є:
- а) оптимізація використання чинників виробництва;
 - б) економічна політика держав у підтримці міжнародного руху товарів і чинників виробництва;
 - в) виконання санаційної ролі;
 - г) виникнення економіки відкритого типу в рамках багатьох держав і міждержавних об'єднань;
 - д) міждержавне переміщення товарів під впливом не тільки внутрішніх, а й зовнішніх попиту і пропозиції.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 2

КОН'ЮНКТУРА ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СВІТОВОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ

Зміст теоретичної частини заняття:

2. 1. Кон'юнктура: визначення, фактори та умови формування. Класифікація кон'юнктури.
2. 2. Етапи дослідження і показники аналізу кон'юнктури ринку.
2. 3. Ціноутворення на світовому товарному ринку.
2. 4. Аналіз проблем сучасного ціноутворення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Система показників кон'юнктури ринку світового ринку
2. Методичний інструментарій дослідження кон'юнктури світового ринку
3. Аналіз цінових та кількісних пропорцій розвитку світового ринку
4. Дослідження і прогнозування кон'юнктури світових ринків цінних паперів , світового валютного ринку.
5. Кон'юнктурний аналіз споживчого ринку та ринку науково-технічної продукції.

Теми рефератів

1. Економічна характеристика кон'юнктури світового ринку
2. Основи кон'юнктурних досліджень і маркетинг
3. Основні фактори, що впливають на загальногосподарську кон'юнктуру товарних ринків.
4. Сутність світових цін на товари
5. Аналіз динаміки і циклічності економічних процесів світового ринку

Контрольні запитання

1. Дайте визначення кон'юнктури ринку.
2. Які існують умови формування кон'юнктури світового ринку?
3. Визначте особливості формування ціни на світовому ринку.
4. Визначте сутність світових цін на товари.
5. Назвіть основні види цін міжнародних контрактів.
6. Вкажіть форми цін залежно від моменту їх остаточного визначення
7. Які цінові знижки є найпоширенішими у світовій торговій практиці?

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Види прогнозів кон'юнктури товарного ринку: за предметом або об'єктом прогнозування, за часом дії, за функціональною ознакою.
2. Теорії дослідження та моделювання кон'юнктури, пов'язані з аналізом і використанням виробничих функцій.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Під ринковою кон'юктурою розуміють:
 - а) співвідношення попиту і пропозиції на кон'юнктурні товари та послуги, тобто ступінь збалансованості ринку, що сформувалась, помітилась або змінилась;
 - б) попит на товари та послуги, що сформувались на світовому ринку;
 - в) пропозиція на товари та послуги, що сформувались на світовому ринку;
 - г) всі відповіді вірні.
3. Умови формування кон'юнктури це:
 - а) зовнішнє середовище відносно кон'юнктури формування факторів, яке на нього впливає;
 - б) сукупність економічних, соціально-політичних та міжнародних умов;

в) співвідношення попиту і пропозиції на кон'юнктурні товари та послуги, тобто ступінь збалансованості ринку, що сформувалась, помітилась або змінилась;

г) всі відповіді вірні;

д) вірні відповіді а) та б).

Ціни, за якими ведеться торгівля на конкретному національному чи регіональному ринку, це:

а) ціни ринку;

б) світові ціни;

в) ціни зовнішньої торгівлі;

г) ціни споживача;

д) ціни тендерні;

е) ціни фактичні.

4. Грошове вираження міжнародної ціни виробництва, що складається на світовому ринку, ціни найбільш впливових ринкових агентів – це:

а) монопольні ціни;

б) світові ціни;

в) номінальні ціни;

г) фактичні ціни;

д) контрактні ціни.

5. Джерелами світового ціноутворення є:

а) біржові котирування;

б) ціни аукціонів;

в) ціни споживача;

г) ціни фактурні;

д) ціни пропозицій великих фірм;

е) середні експортні та імпорتنі ціни.

6. Розрізняють такі форми цін міжнародного контракту залежно від моменту їх остаточного визначення:

а) рухомі ціни;

б) роздрібні ціни;

в) тверді ціни;

г) ціни з наступною фіксацією;

д) ціни порівняльні; е) змінні ціни;

е) ціни фактичні.

7. Ціни, які встановлюються тоді, коли об'єктом міжнародного контракту є товари з тривалим терміном створення і орієнтовно визначаються у момент підписання контракту, але можуть корегуватися залежно від динаміки ринкових цін на відповідні товари – це:

а) ціни з наступною фіксацією;

б) змінні ціни; в) рухомі ціни.

8. Ціни, які встановлюються тоді, коли об'єктом міжнародного контракту є товари з тривалим терміном створення та залежать не тільки від динаміки ринкових цін, а й від якості кінцевих виробників, а також реальних витрат виробника, які не завжди легко передбачити заздалегідь, це:

а) ціни з наступною фіксацією;

б) курсові ціни;

в) регульовані ціни;

г) ціни договірні.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 3

АНАЛІЗ СВІТОВОГО РИНКУ МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ

Зміст теоретичної частини заняття:

3. 1. Особливості світового ринку машин та обладнання.
3. 2. Сегменти світового ринку машин та обладнання.
3. 3. Аналіз ціноутворення на машини та обладнання.
3. 4. Аналіз світової торгівлі машин та обладнання.

Питання для самостійного опрацювання

1. Аналіз структури попиту і пропозиції на ринках машинобудівної продукції.
2. Головні країни продуценти.
3. Товарна структура українського експорту та імпорту машин та обладнання
4. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок машинобудівної продукції.

Теми рефератів

1. Особливості дослідження кон'юнктури ринків машин та обладнання
2. Діяльність міжнародних ТНК на ринках машинобудівних товарів
3. Умови формування пропозиції та цін на ринках машинобудівних товарів.
4. Світова торгівля машинно-технічною продукцією.
5. Ізінг та інжиніринг як методи конкурентної боротьби на ринку обладнання.

Контрольні запитання

1. Які особливості сучасної торгівлі машинно-технічною продукцією на світовому ринку?
2. На які групи за класифікацією UNIDO та UNCTAD поділяється світовий ринок машин та обладнання?
3. Як формується кон'юнктура на ринку машин і обладнання в світі?
4. Які суб'єкти світового ринку є провідними на ринку машин і обладнання?
5. Назвіть основні фактори, що впливають на формування світового ринку машин і обладнання.
6. Яка продукція займає провідне місце на ринку машин і обладнання?
7. Наведіть основні тенденції розвитку світового ринку важкого та енергетичного машинобудування
8. Як розподіляються обсяги міжнародної торгівлі приладами та апаратурою між провідними регіонами світу?
9. Укажіть спеціалізацію окремих регіонів світу на ринку транспортного машинобудування.
10. Охарактеризуйте основні прогнози розвитку світового ринку машин і обладнання.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Види прогнозів кон'юнктури товарного ринку: за предметом або об'єктом прогнозування, за часом дії, за функціональною ознакою.
2. Теорії дослідження та моделювання кон'юнктури, пов'язані з аналізом і використанням виробничих функцій.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Найпоширенішою формою торгівлі транспортними засобами на світовому ринку є:
 - а) торгівля продукцією у розібраному вигляді;
 - б) торгівля комплектним устаткуванням;
 - в) торгівля готовою продукцією;
 - г) усі відповіді правильні.

2. Розмістіть країни в порядку збільшення їхньої частки у світовому виробництві продукції машинобудування.

- а) Південна Африка;
- б) США;
- в) Болівія;
- г) Китай;

3. Машинобудівні підприємства Китаю та Японії

- а) спроможні виробляти майже весь асортимент продукції галузі;
- б) працюють на задоволення потреб переважно внутрішнього ринку;
- в) спеціалізуються на виробництві роботів, військової техніки на експорт;
- г) контролюються транснаціональними компаніями США і Європи.

4. Яка держава є світовим лідером з виробництва легкових автомобілів?

- а) Велика Британія;
- б) Німеччина;
- в) Росія;
- г) Японія.

5. Які чинники зумовили стрімкий розвиток автомобілебудування в окремих країнах, що розвиваються, — Бразилії, Індії, Мексиці?

- а) сприятлива екологічна ситуація;
- б) збільшення обсягів видобування рудної сировини;
- в) забезпеченість усіма видами енергоносіїв
- г) дешева робоча сила;
- д) великий внутрішній споживчий ринок;
- е) інвестиційна політика урядів цих країн;
- є) прискорений розвиток науки.

6. Що зумовило переміщення виробництва легкових автомобілів з високорозвинених країн до країн нової індустріалізації?

- а) тяжіння складальних підприємств до розташованих у цих країнах основних центрів виробництва деталей і комплектуючих;
- б) високий рівень розвитку науки й швидке впровадження наукових розробок у країнах, що розвиваються;
- в) налагодження в країнах, що розвиваються, масового виробництва автомобілів власних національних марок;
- г) істотні відмінності в рівнях оплати праці, доходів і споживчих витрат населення в країнах цих двох типів.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 4

АНАЛІЗ СВІТОВОГО РИНКУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

4. 1. Сутність світового ринку паливних та енергетичних ресурсів. Енергетичні баланси.
4. 2. Аналіз світового ринку нафти і нафтопродуктів.
4. 3. Аналіз світового ринку газу.
4. 4. Світові ринки вугілля, електроенергії та інших енергоносіїв.

Питання для самостійного опрацювання

1. Структура споживання паливних та енергетичних товарів у різних країнах світу
2. Діяльність аутсайдерів на нафтових ринках.
3. Діяльність міжнародних нафтових компаній на світовому ринку
4. Україна і світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів.
5. Світова енергетична проблема

Теми рефератів

1. Діяльність міжнародних нафтових компаній на світовому ринку.
2. Нафтовидобуток, нафтопереробка й особливості пропозиції на нафтовому ринку
3. Фактори формування кон'юнктури газового ринку.
4. Ринок електроенергії, його регіональні відмінності та основні країни-експортери та імпортери.
5. Проблеми і перспективи України на світових ринках паливно-енергетичних ресурсів.

Контрольні запитання

1. Особливості розвитку світового ринку паливно-енергетичних ресурсів.
2. Охарактеризуйте товарну структуру світового ринку паливно-енергетичних ресурсів.
3. Від яких факторів залежать обсяги споживання паливно-енергетичних товарів?
4. Якою є структура використання природних паливних ресурсів?
5. Назвіть країни, що забезпечують світовий видобуток нафти.
6. В яких країнах зосереджені головні потужності з переробки нафти?
7. Назвіть основних експортерів та імпортерів нафти, вугілля, газу, електроенергії.
8. Визначте рівень взаємодії між ринками паливно-енергетичних товарів.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Україна і світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів. Проблеми і перспективи України на світових ринках паливно-енергетичних ресурсів.
2. Ринок електроенергії, його регіональні відмінності та основні країни-експортери та імпортери.
3. Сучасний стан розвитку ринків урану та інших енергоносіїв.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Головними експортерами кам'яного вугілля на світовий ринок є:
 - а) Австралійський Союз;
 - б) Франція;
 - в) Аргентина;
 - г) Іран;
 - д) Південна Африка;
 - е) США;
 - є) Саудівська Аравія.
2. Оберіть серед країн ті, хто має найбільші поклади нафти:
 - а) Іран;
 - б) Канада;

- в) Південна Африка;
 - г) Саудівська Аравія;
 - д) Україна;
 - е) Венесуела;
 - є) Індія.
3. Укажіть країни Європи, які мають найбільші обсяги видобутку нафти:
- а) Італія і Румунія;
 - б) Франція і Швеція;
 - в) Німеччина й Іспанія;
 - г) Велика Британія і Норвегія.
4. Найбільший у світі нафтопереробний завод працює у країні:
- а) Італія;
 - б) Німеччина;
 - в) Сінгапур;
 - г) Китай.
5. Осередком світової нафтової промисловості є країни-члени організації:
- а) ФАО;
 - б) НАТО;
 - в) ОПЕК;
 - г) МАГАТЕ
6. Укажіть країни, які видобувають найбільше природного газу у світі:
- а) Туркменістан, Україна, Австралія;
 - б) Іран, Велика Британія, Мексика;
 - в) Росія, США, Канада;
 - г) Китай, Нідерланди, Венесуела.
7. Найбільш екологічно чистий вид палива на сьогодні - це:
- а) кам'яне вугілля;
 - б) уранові руди;
 - в) нафта;
 - г) природний газ.
8. 80% всього природного газу транспортують за допомогою:
- а) нафтопроводів;
 - б) метановозів;
 - в) танкерів;
 - г) газопроводів.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 5

АНАЛІЗ РИНКУ СИРОВИННИХ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

5. 1. Поняття, особливості ринку сировинних товарів. Структура.
5. 2. Чинники впливу на формування ринку сировинних товарів.
5. 3. Міждержавне регулювання світових ринків сировини.

Питання для самостійного опрацювання

1. Характеристика ринку чорних металів.
2. Сучасний стан розвитку ринку кольорових металів.
3. Сучасні тенденції світових ринків сировинних товарів.
4. Ціноутворення на ринках сировини

Теми рефератів

1. Кон'юнктура товарносіровинних бірж.
2. Особливості дослідження кон'юнктури ринків сировини
3. Роль мінерально-сіровинних ринків у розв'язанні глобальної сировинної проблеми.
4. Особливості формування попиту на ринках сировини та матеріалів.
5. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок лісових та целюлозно-паперових товарів.

Контрольні запитання

1. У чому сутність поняття “сіровинні товари”?
2. Структура розвитку мінерально-сіровинних ресурсів.
3. Які види ринків належать до світових ринків сировинних товарів?
4. Назвіть основні країни-експортери та країни-імпортери на світових ринках сировинних товарів.
5. Динаміка розвитку світового ринку лісових целюлозно-паперових товарів.
6. Основні експортери та імпортери на світових ринках сировинних товарів
7. Визначте сучасні тенденції світової торгівлі чорними металами.
8. Які фактори формують кон'юнктуру ринку чорних металів?

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Роль товарних асоціацій на сировинних ринках.
2. Спеціалізація виробництва і пропозиції чорних і кольорових металів.
3. Регіональна структура експортно-імпортних потоків мінеральносіровинних товарів та матеріалів.
4. Фактори розвитку кон'юнктури ринку лісових та целюлозно-паперових товарів.
5. Характеристика товарних лісових ринків: деревини, меблів, дерев'яних побутових виробів, целюлози, паперу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. До узагальненого поняття «сіровинні товари», як правило, належать:
 - а) чорні та кольорові метали;
 - б) мінеральна сировина;
 - в) хімічні добрива;
 - г) товари широкого вжитку;
 - д) хімічна продукція;
 - е) фармацевтична продукція.
2. Основними ринками сировинних товарів є:
 - а) ринок руд і металів;

- б) ринок сталеливарної продукції;
- в) ринок палива;
- г) ринок зернових;
- д) усі відповіді правильні.

3. Світовий ринок руд і металів за галузевою структурою поділяється на:

- а) ринок чорних металів, ринок кольорових металів;
- б) ринок сировинних товарів, ринок готових виробів;
- в) ринок сировинних товарів, ринок напівфабрикатів;
- г) правильна відповідь не зазначена.

4. Світовий ринок руд і металів за товарною структурою поділяється на:

- а) ринок сировинних товарів;
- б) ринок напівфабрикатів, ринок готових виробів;
- в) ринок чорних і кольорових металів;
- г) правильні відповіді 1,2.

5. Світовий ринок чорних металів формують ринки:

- а) залізних, марганцевих, хромових руд та продукція їх обробки;
- б) чавуну, сталі, пропану;
- в) ніобію, кадмію, цезію, рідкоземельні метали;
- г) правильні відповіді 1,2.

6. Найбільшим імпортером на світовому ринку залізної руди є:

- а) Китай;
- б) Республіка Корея;
- в) Німеччина;
- г) Японія.

7. Визначте країни-лідери у видобутку залізної руди:

- а) Канада, Ліберія, Казахстан;
- б) Бразилія, Австралія, РФ;
- в) Норвегія, ПАР, Китай;
- г) Китай, Франція, Габон.

8. Суттєвими особливостями сучасного світового ринку залізної руди є:

- а) зростання виробництва товарних залізних руд та обсягів міжнародної торгівлі ними;
- б) досягнення процесів концентрації виробництва залізної руди (закриття родовищ низки дрібних продуцентів та одночасне зростання потужностей крупних компаній);
- в) посилення процесів поглинання, консолідації;
- г) Усі відповіді правильні.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 6

АНАЛІЗ СВІТОВОГО РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

6. 1. Загальна характеристика світового ринку продовольчих товарів.
6. 2. Класифікація продовольчих ринків.
6. 3. Аналіз проблем світового ринку продовольчих товарів.
6. 4. Основні тенденції розвитку світового ринку продовольчих товарів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Фактори формування цін на продовольчі товари.
2. Роль ринку м'ясних і молочних товарів.
3. Особливості розвитку ринку цукру
4. Аналіз попиту, пропозиції, ціни і проблеми прибутків виробників на ринках рибних товарів і олії.
5. Проблеми міжнародного регулювання світової торгівлі продовольством в рамках ГАТТ/СОТ.

Теми рефератів

1. Значення та товарна структура ринку продовольчих товарів.
2. Кон'юнктура ринку і ціни на зерно.
3. Фактори і тенденції розвитку, проблеми збалансування попиту і пропозиції на ринку продовольчих товарів.
4. Особливості діяльності організації з продовольства та сільського господарства (ФАО).
5. Проблеми і перспективи виходу України на світовий ринок продовольчих товарів.

Контрольні запитання

1. Характерні особливості світового ринку продовольчих товарів.
2. Чинники, що зумовили нерівномірність розвитку міжнародного поділу праці у виробництві продовольства.
3. Державні засоби прямого та непрямого регулювання.
4. Тенденції розвитку світового ринку продовольства.
5. Особливості розвитку світового ринку зерна
6. Структура розвитку ринку кукурудзи, рису та ячменю і пшениці.
7. Особливості розвитку світового ринку цукру.
8. Світовий ринок продукції олійних культур.
9. Характерні особливості розвитку світового ринку продукції тваринництва.
10. Особливості діяльності організації з продовольства та сільського господарства.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Загальна характеристика ринків вина, пива, коньяку, горілчаних виробів, соків, тонізуючих напоїв, мінеральних вод.
2. Проблеми міжнародного регулювання світової торгівлі продовольством в рамках ГАТТ/СОТ.
3. Зовнішня торгівля України продукцією агропромислового комплексу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Значення світового ринку продовольчих товарів полягає у тому, що він забезпечує:
 - а) споживчий попит населення у продуктах харчування рослинного, тваринного, морського та океанічного походження;
 - б) людство корисними речовинами (білками, вітамінами, мінеральними елементами)
 - в) галузі промисловості рослинного і тваринного походження;

г) усі відповіді правильні.

2. Необхідність функціонування світового ринку сільськогосподарських товарів зумовлена:

а) відставанням темпів приросту світового виробництва продтоварів від зростання чисельності населення;

б) абсолютним та прихованим голодом у країнах, що розвиваються;

в) регіональними відмінностями у виробництві та споживанні продовольчих культур;

г) усі відповіді правильні.

3. Світовий ринок сільськогосподарських товарів належить до:

а) найбільш прогнозованих;

б) середньо прогнозованих;

в) найменш прогнозованих;

г) не прогнозованих.

4. Визначальними факторами, що впливають на кон'юнктуру ринку сільськогосподарських товарів, є:

а) природні;

б) демографічні;

в) економічні;

г) усі зазначені фактори, а також позаекономічні, специфічні.

5. Торгівля сільськогосподарськими товарами на світовому ринку здійснюється на:

а) товарних біржах;

б) аукціонах;

в) товарних ярмарках;

г) правильні відповіді 1,2.

6. Ціни на сільськогосподарські товари на світовому ринку орієнтуються на:

а) біржові котирування;

б) експортні ціни основних країн-постачальників;

в) розрахункові ціни;

г) правильні відповіді 1,2.

7. Сьогодні на світовому ринку продовольства домінують:

а) країни низького рівня економічного розвитку;

б) країни, що розвиваються;

в) промислово розвинені країни;

г) країни з перехідною економікою.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 7

АНАЛІЗ РИНКУ НЕПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ

Зміст теоретичної частини заняття:

7. 1. Структура та особливості світового ринку промислових товарів.
7. 2. Характеристика світового ринку товарів тривалого використання.
7. 3. Світовий ринок товарів споживчого призначення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Характерні особливості міжнародної торгівлі промисловими товарами.
2. Сучасні тенденції розвитку світових ринків найважливіших груп промислових товарів.
3. Особливості формування регіональних ринків побутової електротехніки та основні причини посилення конкуренції.
4. Аналіз факторів розвитку ринку тканин, швейних і трикотажних виробів.
5. Аналіз ринку побутової електротехніки за основними товарними групами.
6. Розвиток світового ринку фармацевтичної продукції.

Теми рефератів

1. Особливості попиту і пропозиції предметів споживання.
2. Проблеми виходу України на світовий ринок товарів тривалого користування.
3. Техніка бізнес-класу, техніка економкласу, вмонтована побутова мережа, ринок hi-fi, DVD-формат, цифрова апаратура.
4. Особливості розвитку світових ринків промислових товарів
5. Роль міжнародних акціонерних компаній на ринку збуту непродовольчих товарів та сировини.

Контрольні запитання

1. У чому сутність світового ринку промислових товарів?
2. Проаналізувати структуру світового ринку промислових товарів.
3. Регулювання світового ринку промислових товарів.
4. Світовий ринок товарів споживчого призначення.
5. Характерні тенденції розвитку світового ринку побутових товарів.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Проблеми та місце України у світовій торгівлі непродовольчими товарами.
2. Особливості ринку спортивних товарів, його монополізація.
3. Товарна структура товарообігу взуттєвих товарів, його динаміка, проблеми оновлення асортименту.
4. Аналіз факторів розвитку ринку тканин, швейних і трикотажних виробів.

Тестові завдання для самоконтролю

1. У залежності від поведінки споживачів розрізняють товари:
 - а) повсякденного попиту, попереднього вибору, особливого попиту;
 - б) споживчі, промислового призначення;
 - в) короткострокового та тривалого використання;
 - г) послуги, постійного попиту, імпульсивного придбання.
2. У залежності від призначення розрізняють товари:
 - а) повсякденного попиту, попереднього вибору, особливого попиту;
 - б) споживчі, промислові;
 - в) короткострокового та тривалого використання;
 - г) послуги, постійного попиту, імпульсивного придбання.
3. До товарів попереднього вибору належать:

- а) побутова техніка, взуття, меблі;
 - б) цукерки, молочні продукти, безалкогольні напої;
 - в) яхти, ексклюзивні ювелірні прикраси;
 - г) вологі серветки, жувальна гумка.
4. Товари, заради придбання яких споживачі готові прикласти додаткові зусилля, мають назву:
- а) товари для екстрених випадків;
 - б) товари тривалого використання;
 - в) товари особливого попиту;
 - г) товари постійного попиту.
5. Для міжнародної торгівлі промисловими товарами характерні такі особливості:
- а) зростання виробництва високотехнологічних виробів;
 - б) перехід від одиничних до системних продажів;
 - в) підвищуються вимоги імпортерів до екологічної безпеки товарів;
 - г) довготермінове перевищення пропозиції над попитом;
 - д) зниження тривалості життєвого циклу більшості видів товарів.
6. Основними світовими виробниками продукції мікроелектроніки є:
- а) Японія;
 - б) США;
 - в) Франція;
 - г) Тайвань;
 - д) Італія;
 - е) Південна Корея.
7. Світовий ринок текстилю та одягу визначають наступні регіони:
- а) Південна Америка;
 - б) Західна Європа;
 - в) Африка;
 - г) Близький Схід;
 - д) Центральна Європа;
 - е) Східна Азія.
8. Найпоширенішою формою торгівлі транспортними засобами на світовому ринку є:
- а) торгівля продукцією у розібраному вигляді;
 - б) торгівля комплектним устаткуванням;
 - в) торгівля готовою продукцією;
 - г) усі відповіді правильні.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕМА 8

АНАЛІЗ РИНКУ ПОСЛУГ

Зміст теоретичної частини заняття:

8. 1. Значення та особливості світового ринку послуг.
8. 2. Структура ринку послуг.
8. 3. Аналіз світового ринку транспортних послуг.
8. 4. Аналіз світового ринку туристичних послуг.

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості послуг як специфічного товару
2. Класифікація послуг як предмета торгівлі
3. Ринок ліцензій та ноу-хау
4. Ринок інших послуг (лізингу, інжинірингу, консалтингу, франчайзингу та ін.)
5. Основні положення Генеральної угоди про торгівлю послугами (ГАТС).

Теми рефератів

1. Особливості та значення міжнародного ринку інформаційних й електронних послуг.
2. Особливості надання інженерно-технічних та консультативних послуг на світовому ринку.
3. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку світової торгівлі послугами
4. Послуги посередників у міжнародній торгівлі.
5. Ринок освітніх послуг та його характерні риси.

Контрольні запитання

1. Назвіть основні чинники, які зумовлюють зростання потреб у послугах.
2. Дайте характеристику загальному поняттю “послуга”.
3. У чому полягає міжнародна природа послуги?
4. Які об’єктивні критерії покладено в основу класифікації послуг?
5. Назвіть різновиди послуг за різними підходами до класифікації міжнародних послуг.
6. Які способи постачання послуг розрізняють за ГАТС?
7. Назвіть особливості послуги, як предмета торгівлі.
8. У чому полягають відмінності торгівлі послугами від торгівлі товарами?
9. Коли було прийнято Генеральну угоду про торгівлю послугами (ГАТС)?
10. Охарактеризуйте основні складові Генеральної угоди про торгівлю послугами (ГАТС).
11. Охарактеризуйте сучасний стан світової торгівлі послугами.
12. Які країни світу є провідними експортерами та імпортерами комерційних послуг?
13. Проаналізуйте особливості структури світових послуг.
14. Які основні тенденції характерні для сучасної світової торгівлі послугами?
15. Які види послуг вважаються фінансовими послугами?
16. Охарактеризуйте особливості страхових послуг.

Завдання

Виконання індивідуальних завдань (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Місце України на світовому ринку послуг.
2. Фактори і особливості розвитку фрахтового ринку. Види та умови фрахтування.
3. Проблеми і перспективи розвитку міжнародного туризму в Україні.
4. Ринок франчайзингу як самостійної галузі послуг.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Серед особливостей послуг як товару виокремлюють:
 - а) невідчутність;
 - б) видимість;

в) неможливість збереження.

2. Ринок послуг – це:

а) система ринкових відносин, що забезпечує акумуляцію і перерозподіл капіталу між кредиторами і позичальниками через посередників на основі попиту і пропозиції на капітал; б) форма інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспосовування усіх структур національних господарств;

в) диверсифікована система спеціалізованих ринків послуг, участь у функціонуванні якої у той чи інший спосіб беруть усі країни;

г) розгалужена система вузькоспеціалізованих ринків послуг;

д) жодна з відповідей неправильна.

3. У системі міжнародної торгівлі послугами до структурно-галузевих компонентів належать такі послуги:

а) франчайзинг;

б) інформаційні;

в) туризм;

г) транспортні;

д) інжиніринг.

4. У системі міжнародної торгівлі послугами до виробничокомерційних операцій належать такі послуги:

а) туризм;

б) ліцензійний обмін;

в) банківсько-страхувальні послуги;

г) міжнародні орендні операції.

5. Найдинамічніше на сьогодні розвивається міжнародна торгівля такими послугами:

а) аудиторськими;

б) банківськими;

в) транспортними;

г) маркетинговими;

д) туристичними;

е) інформаційними.

6. Під сферою послуг розуміють:

а) сукупність підприємств, організацій, установ та їх підрозділів, для яких надання послуг є основним або побічним видом діяльності;

б) зведену узагальнюючу категорію, що включає надання різноманітних видів послуг, яке здійснюють юридичні або фізичні особи;

в) жодна з відповідей неправильна.

7. Провідними експортерами та імпортерами у світовій торгівлі комерційними послугами є:

а) Італія;

б) Канада;

в) Мексика;

г) Нідерланди;

д) Німеччина;

е) Франція;

є) Японія;

ж) США; з

) Швеція;

і) Великобританія.

8. У структурі світового ринку послуг велику питому вагу займають наступні послуги:

а) транспортні;

б) консалтингові;

в) фінансово-кредитні;

г) туристичні;

д) професійно-ділові;

е) інформаційні.

9. Послуга – це:

а) цілеспрямована дія економічного змісту, результат якої виражається у термінах споживчої вартості та проявляється як задоволення конкретної потреби людини;

б) економічна діяльність одного відособленого та незалежного суб'єкта на користь та за згодою іншого за певну винагороду з його боку;

в) зміна у становищі інституційної одиниці, яка відбулася в результаті дій та за взаємною згодою з іншою інституційною одиницею;

г) усі відповіді правильні;

д) жодна з відповідей не правильна.

10. Основними тенденціями розвитку сучасного світового ринку послугами є:

а) зростання питомої ваги транспортних послуг;

б) збільшення обсягів інформатизаційного бізнесу;

в) збільшення частки туристичних послуг;

г) уповільнення розвитку аудиторських послуг;

д) зростання обсягів консультаційного бізнесу.

11. До форм міжнародних технологічних послуг належать:

а) лізинг;

б) франчайзинг;

в) інжиніринг;

г) антидемпінг;

д) консалтинг.

12. Система безпосередньої передачі або продажу ліцензій на технологію або товарний знак – це:

а) консалтинг;

б) лізинг;

в) франчайзинг;

г) торгівля ліцензіями;

д) інжиніринг.

13. Консультаційна діяльність, спрямована на підвищення ефективності здійснення певної міжнародної чи зовнішньоекономічної операції – це:

а) маркетинг;

б) консалтинг;

в) аудит;

г) франчайзинг.

Очікувані загальні та спеціальні компетенції, програмні результати навчання:

ЗК1, ЗК2; ЗК6;

СК1, СК2, СК3; СК4; СК5; СК12;

ПРН1; ПРН2; ПРН 5; ПРН 7; ПРН 11; ПРН 14; ПРН 15; ПРН 17; ПРН 19; ПРН 21.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Аналіз міжнародної торгівлі – це вивчення експорту та імпорту певного товару за період не менш 3- 5 останніх роки.

Атомістичний ринок – тип ринку, де існує багато постачальників, жорстка конкуренція, слабка пропозиція.

Аукціонна торгівля - це публічні торги з продажу аукціонний продукції озвученим або неозвученим способом із змагальним характером їх проведення, в результаті чого товари переходять у власність покупця, який запропонував найвищу ціну.

Базисна ціна – ціна товарів з фіксованими якісними характеристиками в заздалегідь обумовленому географічному пункті.

Внутрішній ринок – форма господарського спілкування, за якої все, що іде на продаж, надається покупцю безпосередньо виробником всередині країни.

Глобалізація – процес формування всепланетарного суспільства.

Готова продукція – продукція, яка призначена для кінцевого споживання.

Експорт – вивіз за межі країни товарів для реалізації на зовнішньому ринку.

Зовнішньоекономічні прогнози – це вихідна інформація для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які дозволяють мінімізувати комерційні ризики при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

Зовнішня торгівля – це торгівля однієї країни з іншими, яка складається з товарів і послуг оплачуваного вивезення, ввезення (експорту/імпорту).

Імпорт – ввезення товарів на територію країни-імпортера.

Індекс цін - статистичний показник, що застосовується для вимірювання динаміки цін у часі і в просторі, являє собою відносну величину.

Інтеграція – це вищий рівень розвитку міжнародних економічних відносин, збалансований розвиток економіки країн.

Класифікація – це розподіл товарів на однорідні класи, групи на основі схожості товарів за найбільш суттєвими ознаками.

Кон'юнктура світового ринку – це сукупність умов, факторів, показників, що характеризують економічну ситуацію на певному товарному ринку на певний період часу, співвідношення попиту і пропозиції.

Конкуренція – це боротьба між товаровиробниками за найбільш вигідні умови виробництва і збуту товарів з метою отримання найбільших прибутків, завоювання певного сегмента ринку.

Кооперування – це об'єднання зусиль декількох країн для випуску та торгівлі певними товарами.

Міжнародна торгівля – це обмін товарами і послугами між державами.

Міжнародний консалтинг — це вид міжнародної діяльності з надання послуг, яку здійснюють спеціалізовані фірми одних країн у вигляді надання порад державам, виробникам, продавцям і покупцям інших країн з широкого кола питань економічної діяльності, а також яку здійснюють спеціалізовані фірми одної країни у вигляді порад з питань зовнішньоекономічної діяльності фірмам з цієї ж країни.

Міжнародний лізинг — це складна фінансова операція, при якій спеціальна лізингова фірма (орендодавець) у відповідності з домовленістю з офіційним орендарем купує у виробника відповідне устаткування, обладнання, машини, наймає людей і передає на визначений час за встановлену плату орендарю.

Міжнародний поділ праці – це спеціалізація окремих країн на виробництві окремих товарів для обміну ними.

Міжнародний ринок – частина національних ринків, які безпосередньо пов'язані із зарубіжними ринками.

Міжнародний факторинг — це вид міжнародної діяльності з надання послуг у сфері міжнародного фінансування, при якому постачальник товарів віддає короткотермінові вимоги за товарними угодами факторинговій компанії з метою негайного отримання більшої

частини платежу (як правило, 70-90% платежу уже за 2—3 дні), гарантії повного погашення заборгованості, зниження витрат при проведенні розрахунків.

Міжнародний форфейтинг - це такий вид діяльності з надання послуг у сфері міжнародного фінансування, при якому експортер продає форфейтеру (форфейтинговій компанії) без права регресу боргове зобов'язання іноземного покупця, яке виступає у формі комерційного переказного або простого векселя з авалем.

Міжнародний френчайзинг — це система міжнародних відносин з надання послуг, що виникають з приводу надання дозволу відомою великою фірмою однієї країни бізнесмену чи фірмі (як правило, малому підприємству) іншої країни на використання її торгової марки або на експлуатацію її готового підрозділу.

Міжнародні торги - це змагальні методи торгівлі, при якому організатор торгів заздалегідь визначає умови проведення конкурсу між діловими партнерами, включаючи основні умови майбутнього договору, процедуру подання та склад тендерних пропозицій

Монополістичний ринок – тип ринку, де домінує один або дуже обмежена кількість постачальників.

Напівфабрикати – продукти, що потребують подальшої обробки або включення до складу інших товарів.

Національний ринок – внутрішній ринок, частина якого орієнтується на іноземних покупців.

Номенклатура – це перелік товарних найменувань (позицій), розподілених за прийнятою класифікаційною схемою.

Олігополістичний ринок – тип ринку, де панує група значних продавців і покупців.

Підвищувальна кон'юнктура (ринок продавця) – стабільне перевищення попиту над пропозицією.

Понижувальна кон'юнктура (ринок покупця) – перевищення пропозиції над попитом.

Попит – це форма виразу потреб людей у тих чи інших споживчих благах.

Потреби – це нестатки, підкріплені певним соціально-культурним рівнем людини.

Прогноз кон'юнктури світового ринку – це об'єктивне, науково обґрунтоване судження про динаміку основних параметрів (показників) об'єкта, що аналізується, та альтернативних варіантів їх можливого розвитку за умови виконання за заздалегідь прийнятих гіпотез та передумов, які сформульовані розробником прогнозу для заданої перспективи.

Ринок послуг — це розгалужена система вузькоспеціалізованих ринків, зокрема ринку транспортних послуг, комунікацій, комунального обслуговування, громадського харчування, туристично-рекреаційних послуг.

Ринок туристичних послуг – це система світових господарських зв'язків, де здійснюється процес перетворення туристично-екскурсійних послуг на грошові кошти і зворотне перетворення грошових коштів на туристично-екскурсійні послуги.

Світова пропозиція – це кількість товару, яку виробники готові реально запропонувати покупцям за існуючого рівня світових цін на ринку та певних виробничих потужностей.

Світова ціна – це грошовий еквівалент інтернаціонально вартості виробництва того чи іншого товару, яка об'єктивно встановлюється на світовому ринку.

Світовий попит – це така кількість товару, за яку покупець здатний заплатити гроші при даному рівні цін.

Світовий ринок товарів і послуг – сукупність національних ринків, поєднаних між собою всесвітніми господарськими зв'язками на основі міжнародного поділу праці, спеціалізації, кооперування, інтеграції виробництва та збуту товарів та послуг.

Світовий ринок товарів побутового призначення - це сфера товарно-грошового обміну між країнами, яка базується на міжнародному поділі праці у виробництві цих товарів.

Сировинні товари – речовини природного та штучного походження, що є основою для виробництва готової продукції.

Система транспортних послуг – це складний комплекс різноманітних послуг, а також правил, принципів та закономірностей їх надання, який забезпечує нормальну роботу міжнародної транспортної системи.

Спеціалізація – це випуск та реалізація певних товарів і послуг.

Стратегія – це комплекс маркетингових заходів для проникнення та закріплення на світових товарних ринках, розширення зайнятих сегментів певних ринків.

Структура СРТП (сегментація ринку) – це поділ світових ринків за певними ознаками на окремі частини.

Товар – це все, що може задовольнити потребу або побажання і пропонується ринкові з метою привернення уваги, придбання, використання чи споживання.

Товарна номенклатура – це групи (серії) товарів, тісно пов'язаних між собою або через подібність використовуваних функцій, або якісних властивостей.

Товарна структура експорту (з країни, групи країн, усіх країн світу) – це систематизація за певними ознаками сукупності товарів, що вивозяться.

Товарна структура імпорту до країни або групи країн - це систематизація за певними ознаками сукупності товарів, що ввозяться.

Товарний асортимент – це сукупність усіх товарних одиниць, які пропонує покупцям конкретний продавець.

Товарна біржа – це організований ринок, призначений для продажу різних товарів, що користуються попитом і розташовуються поблизу великого торговельного та економічного центру.

Торговельне сальдо – це різниця між вартісними обсягами експорту та імпорту.

Торговельний обіг - це сума вартісних обсягів експорту й імпорту.

Ціна товару – це кількість грошових одиниць певної валютної системи, яку має заплатити покупець продавцю в тій чи іншій валюті за весь товар або одиницю товару на узгоджених базисних умовах.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Сутність і структура світового товарного ринку.
2. Особливі види ринків.
3. Аналіз шляхів розвитку та умов виникнення світових товарних ринків.
4. Класифікація світових товарних ринків.
5. Кон'юнктура: визначення, фактори та умови формування.
6. Класифікація кон'юнктури.
7. Етапи дослідження і показники аналізу кон'юнктури ринку.
8. Ціноутворення на світових товарних ринках.
9. Аналіз проблем сучасного ціноутворення.
10. Особливості світового ринку машин та обладнання.
11. Сегменти світового ринку машин та обладнання.
12. Аналіз ціноутворення на машини та обладнання.
13. Аналіз світової торгівлі машин та обладнання.
14. Сутність світового ринку палива та енергоресурсів
15. Енергетичні баланси.
16. Світовий ринок нафти і нафтопродуктів.
17. Аналіз світового ринку газу.
18. Світовий ринок вугілля.
19. Світовий ринок електроенергії та інших енергоносіїв.
20. Поняття, особливості ринку сировинних товарів
21. Чинники впливу на формування ринку сировинних товарів.
22. Міждержавне регулювання світових ринків сировини.
23. Загальна характеристика світового ринку продовольчих товарів.
24. Класифікація продовольчих ринків
25. Аналіз проблем світового ринку продовольчих товарів.
26. Основні тенденції розвитку світового ринку продовольчих товарів
27. Структура та особливості світового ринку промислових товарів
28. Характеристика світового ринку товарів тривалого використання
29. Світовий ринок товарів споживчого призначення.
30. Значення та особливості світового ринку послуг.
31. Структура ринку послуг
32. Аналіз світового ринку транспортних послуг.
33. Аналіз світового ринку туристичних послуг.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань з навчальної дисципліни «Аналіз світових товарних ринків» проводиться за рейтинговою системою. Загальний рейтинг з дисципліни складає 100 балів. Загальна кількість балів між видами контролю розподіляється наступним чином:

Робочою програмою передбачено здачу 2 модулів, що в свою чергу включають 4 змістових модулів. Розподіл балів проводиться наступним чином, згідно структури даної дисципліни за модульною системою:

- максимальна кількість балів за проходження 2 модулів – 75 балів;
- максимальна кількість балів за перший модуль – 40 (20 балів винесено на поточну роботу студента по засвоєнню навчального модуля під час практичних занять; 20 балів винесено на проходження тестування по засвоєнню лекційного матеріалу);
- успішно є проходження модуля, якщо студент(ка) набрав(ла) не менше 60% балів;
- максимальна кількість балів за другий модуль – 35 (15 балів винесено на поточну роботу студента по засвоєнню навчального модуля під час практичних занять; 20 балів винесено на проходження тестування по засвоєнню лекційного матеріалу);
- успішно є проходження модуля, якщо студент(ка) набрав(ла) не менше 60% балів;
- максимальна кількість балів, отриманих при здачі екзамену – 25 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Форма підсумкового семестрового контролю – екзамен, 8 семестр

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота					
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	20		20	15				
						25	100	
№ лекції	Вид робіт	Бал	№ лекції	Вид робіт	Бал	Теоретичний курс	10	
Лекція 1	Пр. зан. 1	5	Лекція 5	Пр. зан. 5	4	Практичний курс	15	
Лекція 2	Пр. зан. 2	5	Лекція 6	Пр. зан. 6	4			
Лекція 3	Пр. зан. 3	5	Лекція 7	Пр. зан. 7	4			
Лекція 4	Пр. зан. 4	5	Лекція 8	Пр. зан. 8	3			

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні та інструктивні матеріали

1. Закон України «Про єдиний митний тариф» від 05.02.1992 № 2097-XII.
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29.
3. Закон України «Про іноземні інвестиції» // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 36.
4. Закон України «Про митну справу в Україні» від 25.06.1991 № 1262-XII.
5. Закон України «Про промислово-фінансові групи в Україні» // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 23. — С. 301–306.
6. Закон України «Про регулювання товарообмінних операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності» від 23.01.1995 № 351-XIV.
7. Закон України «Про режим іноземного інвестування» // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 19.
8. Указ Президента України «Про заходи по вдосконаленню кон'юнктурно-цінової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 10.02.1996 № 124-96.

Наукова та навчальна література

Основна

1. Іванова Л. О. Кон'юнктура ринків : навч. посібник / автори Іванова Л. О., Музика О. М. — Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2011. — 447 с.
2. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. Посіб. — К.: Знання - Прес, 2002. — Гл. 14–16.
3. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини. — К.: Знання-Прес, 2002. — С. 41–170.
4. Кредісов А.І., Березовенко С.М., Биков Г.М., Волошин В.В., Расшивалов Д.П. та ін. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. — К.: ВІРА-Р Альтпрес, 2002. — С. 1–4.
5. Кучеренко В. Р. Аналіз ринкової кон'юнктури: [Навчальний посібник] /В.Р. Кучеренко, А.В. Андрейченко, С.А. Горбаченко, Р.В. Грінченко, В.А. Карпов. — Одеса: ОНЕУ, 2014. — 345 с.
6. Орлов П. А. Збутова діяльність промислових підприємств: теорія та напрямки розвитку : монографія / П. А. Орлов, Г. О. Холодний, Т. І. Притиченко та ін. — Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. — 232 с.
7. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III // Голос України. — 2001. — № 37. — С. 45.
8. Пузакова Е.П. Мировая экономика: Навчальний посібник. — Р-н-Д.: Феникс, 2001. — С. 222–261.
9. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник. -К.:ЦУЛ, 2014. — 377 с.
10. Телетов О. С. Маркетинг у промисловості : підручник / О. С. Телетов. — К. : Центр навч. літератури, 2004. — 248 с.

Допоміжна

1. Бураковський І. Теорії міжнародної торгівлі. — К.: Основи, 2000. — 450 с.
2. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003. — 660 с.
3. Гонтар В. М. Дослідження кон'юнктури світових товарних ринків: Навч. посіб. — К.: УММБ, 1998. — 15 с.
4. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 293 с.
5. Жук М. Комерційні відносини України: організація зовнішньої торгівлі: Підручник. — Чернівці: Рута, 2004. — 560 с.
6. Інфраструктура товарного ринку: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 255 с.
7. Коваленко Ю. О., Румянцев А. П. Міжнародна торгівля послугами. — К.: Центр навч. л-ри, 2003. — 343 с.

8. Козак Ю. Г., Логвинова Н. С., Ржепішевський К. І. та ін. Основи міжнародної торгівлі: Навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К.: Центр навч. л-ри, 2003. — 18 с.
9. Козик В. В., Панкова Н. Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. — К.: Знання — Пресс, 2001. — 36 с.
10. Кучеренко В. Р. Моніторинг світових ринків харчової сировини і продукції АПК: [Навчальний посібник] /В.Р. Кучеренко, А.В. Андрейченко, Р.В. Грінченко.- Одеса, 2013. — 111 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник /За ред. .Козака Ю.Г., Логвинової Н.С., Сіваченка І.Ю.-2-ге вид., перераб.і доп.- К.:ЦУЛ, 2016 . — 792 с.
12. Ляшенко Г. П., Лазебник Л. Л. Кон'юнктурні дослідження на світових товарних ринках: Навч. посіб. — Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. -15с.
13. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Підручник / За ред. О. А. Кириченко. — К.: Знання, 2005. — 287 с.
14. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003. — 948 с.
15. Осика С. Г., П'ятницький В. Т. Світова організація торгівлі: Підручник. — К.: К.І.С., 2001. — 516 с.
16. Пазуха М. Д. Кон'юнктура світових товарних ринків: Навч. посібник. — К.: Центр навч. л-ри, 2008. — 272 с.
17. Перейгер Д., Пономаренко С. Торгівельні партнери України: пошук шляхів поглиблення співробітництва // Економіка України. — 2002. - №11. — С. 68.
18. Рокоча В. В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. — К.: Таксон, 2000. — 318 с.
19. Румянцев А. П., Коваленко Ю. О. Міжнародна торгівля послугами: Навч. посіб. — К.: Центр навч. л-ри, 2003. — 360 с.
20. Світовий ринок товарів та послуг: Підручник: У 2 ч. — К.: КНТЕУ, 2005, 2006. — 240 с.
21. Система світової торгівлі: Практ. посіб.: Пер. з англ. — К.: К.І.С., 2002 —15 с.
22. Солонінко К.С. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2008. — С. 187-212.
23. Солонінко К.С., Урманов Ф.Ш., Ярошенко С.А. Світова економіка і міжнародні економічні відносини. — Житомир: ЖІТІ, 1998. — С. 202 — 213.
24. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Гальчинський А.С. та ін. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть. — К.: Либідь, 2002. — С. 84-99; 176-231.
25. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Веклич О.О., Годун С.Д., Дудченко М.А. та ін. Світова економіка. — К.: Либідь, 2002. — С. 112-131.
26. Циганкова Т. М., Петрашенко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля : Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2001. — 488 с.
27. Шканова О. М. Інфраструктура товарного ринку: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 180 с.
28. Шпак В. А., Кондорі Ромео. Міжнародна торгівля: Практикум. — К.: УВПК “Екс об”, МАУП, 2004. — 384 с.
29. Шкварчук Л. О. Ціни та ціноутворення. — К.: Кондор, 2003. — 460 с.

Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в A-Tutor (ID: 3319). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

Адреси бібліотек:

1. Науково-технічна бібліотека ТНТУ:

Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська 56, корпус №2

<http://library.tntu.edu.ua/>

2. Обласна універсальна наукова бібліотека:

46020, Тернопіль, Шевченка, 15